

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. Żurawia 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04; 29-35-69
ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefon dyżurny: 21-34-34
Telex: 816-436

BS/77/30/90

POLACY O STOSUNKACH POLSKO-AMERYKAŃSKICH I AMERYKANACH

Zestawienie wyników sondaży

Warszawa, marzec 1990 r.

W komunikacie przedstawiono wyniki badań sondażowych¹ dotyczące opinii Polaków na temat aktualnych stosunków polsko-amerykańskich, ogólnych ocen polityki Stanów Zjednoczonych, sympatii do USA, prezydenta G.Busha i narodu amerykańskiego.

W marcu '90 zdecydowana większość badanych (80%) oceniła stosunki polsko-amerykańskie jako dobre i bardzo dobre. Jedynie 0,8% respondentów określiło je jako złe i bardzo złe. Pozostali (19%) dystansowali się od wyrażenia jednoznacznych opinii, stwierdzając, że stosunki nie są "ani dobre, ani złe". W październiku 1987 i 1988 roku to enigmatyczne stwierdzenie wybrała ponad połowa badanych. Za dobre i bardzo dobre uznało wtedy stosunki Polski z USA odpowiednio: 27,8 i 20,9% ankietowanych, a za złe i bardzo złe - 20,8 i 22,1% (tab.1).

Tabela 1

w procentach

Ocena stosunków polsko-amerykańskich	Respondenci według terminów badań		
	X '87	X '88	III '90
Dobre	20,9	27,8	80,2
Ani dobre, ani złe	56,9	51,4	17,1
Złe	22,1	20,0	0,8
Trudno powiedzieć	0,7	0,7	1,9

Miniony rok jest postrzegany jako przełomowy w stosunkach polsko-amerykańskich, bowiem zdecydowana większość (76,3%) badanych uważała, że w tym czasie poprawiły się (0,9% - pogorszyły się, 15,6% - nie zmieniły się).

Większość respondentów (63,8%) pozytywnie oceniła politykę Stanów Zjednoczonych, 4,4% były odmiennego zdania, 30% powstrzymało się od wyrażenia swojego zdania.

W marcu stosunki polsko-amerykańskie były nie tylko znacznie lepiej oceniane niż rok czy dwa lata temu, ale także znacz-

¹ Wszystkie cytowane badania zostały zrealizowane na reprezentatywnych próbach dorosłej ludności liczących standardowo 1500 osób.

nie bardziej korzystnie postrzegane niż stosunki Polski ze Związkiem Radzieckim. Te pierwsze za dobre uznało 80% respondentów, te drugie - 44,5%. W poprzednich latach proporcje były odwrotne. Podobnie jest z oceną polityki obu mocarstw. Pozytywny stosunek do polityki USA wyrażało 63,3%, do ZSRR - 39,8% badanych, negatywny zaś odpowiednio: 4,4% i 19,5%.

W społeczeństwie polskim prezydent Stanów Zjednoczonych G.Bush cieszy się znaczną sympatią. W marcu 66,3% ankietowanych zadeklarowało się jako jego sympatycy, 5% wyraziło niechęć, 20% - obojętność. Od momentu wybrania G.Busha na to stanowisko grono jego sympatyków zwiększyło się o 36%. Najlepsze jednak notowania miał w lipcu '89, tuż po wizycie w Polsce, obecne są nieco gorsze - o około 8% (tab.2). Na liście przywódców politycznych innych krajów cieszącą się największą sympatią Polaków prezydent USA zajmuje drugie miejsce po M.Gorbaczowie. Grono sympatyków R.Reagana - w czasie jego prezydentury - nigdy nie przekroczyło połowy badanych.

Tabela 2

w procentach

Stosunek do G.Busha	Respondenci według terminów badań				
	XI '88	I '89	V '89	VII '89	III '90
Sympatia	29,9	35,1	43,3	74,6	66,3
Antypatia	6,2	4,1	5,5	2,0	5,1
Obojętność	46,9	40,6	37,0	18,0	20,3
Nieznajomość	10,7	12,1	7,9	2,2	2,1
Trudno powiedzieć	6,2	7,7	6,3	3,0	6,0

O powszechności proamerykańskich sympatii naszego społeczeństwa świadczy także to, że Stany Zjednoczone znalazły się na pierwszym miejscu wśród krajów cieszącą się największą sympatią, uzyskując najwyższą średnią temperaturę uczuć (+28°) na skali termometru od -50 do +50 stopni. Przy tym 91% ankietowanych określiło swoje uczucia jako ciepłe, 6% - jako obojętne, a 2% - jako chłodne. Wyniki z lat poprzednich podano w zestawieniu 1.

Zestawienie 1

Sympatia do USA na skali termometru od -50 do +50 stopni

	X ⁸⁷	X ⁸⁸	III ⁹⁰
Średnia	+13	+20	+28
Temperatury dodatnie	64,6%	77,6%	91,5%
0 stopni	20,6%	14,5%	6,1%
Temperatury ujemne	14,8%	7,7%	1,8%

Stany Zjednoczone to również najbardziej ze wszystkich innych państw pożądanym partnerem gospodarczym Polski: 95% badanych uważa, że powinniśmy z nimi zacieśnić współpracę gospodarczą, aby poprawić naszą sytuację gospodarczą, tylko 3,5% jest przeciwnego zdania. Rok temu bardziej atrakcyjnym partnerem była dla Polaków Japonia.

Amerykanie w odczuciach zdecydowanej większości rodaków to ludzie postępowi, samodzielni, nastawieni na przyszłość, demokratyczni, aktywni, optymistyczni i pracowici. Stereotypowy wizerunek Amerykanina jawi się w społecznej świadomości znacznie bardziej korzystnie niż Rosjanina czy Niemca, częściej bowiem przypisywano im pozytywne cechy. Rozkłady odpowiedzi na pytanie: *Jacy naprawdę są Amerykanie?* przedstawia się następująco (w procentach):

Cechy przypisywane Amerykanom

- postępowi	87,5	- opanowani	55,3
- samodzielni	85,5	- uczciwi	54,7
- nastawieni na przyszłość	83,0	- wielkoduszni	44,5
- demokratyczni	80,4	- nieskomplikowani	43,3
- nastawieni na własną korzyść	79,9	- wojowniczy	41,1
- aktywni	77,7	- konserwatywi	40,6
- optymistyczni	75,2	- próżni	40,6
		- idealistyczni	39,3

- pracowici	73,8	- butni, zarozu-	
- patriotyczni	65,1	miali	38,2
- sumienni	63,2	- ulegli władzy	29,5
- uprzejmi	62,1	- powierzchowni	29,1
- żądni władzy	61,1	- kłótniwi	18,3
- miłujący pokój	60,7	- leniwi	16,5

Zmianę stosunku Polaków do Stanów Zjednoczonych obrazują także odpowiedzi na pytania dotyczące oceny polityki obu mocarstw (tab.3-5).

Tabela 3

w procentach

Odpowiedzi na pytanie: <i>Które z wielkich mocarstw więcej uczyniło dla utrzymania i utrwalania pokoju na świecie?</i>	Respondenci według terminów badań		
	X'87	X'88	III'90
USA	5,4	10,1	21,5
ZSRR	59,9	35,9	14,5
Obydwa tyle samo	33,2	53,4	59,9
Trudno powiedzieć	1,1	0,5	3,9

Tabela 4

w procentach

Odpowiedzi na pytanie: <i>Które z wielkich mocarstw bardziej byłoby skłonne użyć siły dla osiągnięcia swoich celów?</i>	Respondenci według terminów badań		
	X'87	X'88	III'90
USA	46,1	30,7	17,5
ZSRR	9,6	13,3	17,9
Oba w jednakowym stopniu	40,0	55,4	59,0
Trudno powiedzieć	3,7	0,5	5,5

Tabela 5

w procentach

Opinie	Respondenci zgadzający się z daną opinią w odniesieniu do obu mocarstw				
	tylko USA	tylko ZSRR	jedno i drugie	ani jedno, ani drugie	nie wiem
Zagraża pokojowi na świecie	6,1	12,0	33,0	34,1	14,6
Dąży do uzyskania przewagi militarnej	14,6	11,8	53,1	9,3	11,2
Lekceważy interesy swoich sojuszników	7,5	18,2	29,6	20,5	24,1
Miesza się w wewnętrzne sprawy innych państw	8,2	14,7	58,2	6,7	12,1
Próbuje narzucić innym państwom swój ustrój społeczno-gospodarczy	7,9	24,3	41,0	11,2	15,5
Udziela innym krajom bezinteresownej pomocy	33,7	3,7	14,5	35,1	12,9
Dąży do rozbrojenia	5,1	14,0	46,5	22,1	12,3
Zainteresowane jest współpracą z Polską	21,3	7,3	44,9	12,1	14,5
Wykorzystuje Polskę w rozgrywkach politycznych	8,0	13,0	38,5	13,2	27,2

O ile w latach poprzednich pokojowe intencje zdecydowanie częściej przypisywano ZSRR niż USA, obecnie częściej dostrzega się dokonania USA w tej mierze. W ocenie polityki obu mocarstw w stosunku do innych państw, w tym i Polski, generalnie korzystniej wypadają Stany Zjednoczone.

Dla bezpieczeństwa Polski, zdaniem 56,5% badanych, najkorzystniejszy układ to równowaga sił pomiędzy obu mocarstwami. Pozostali prawie równie często uznawali za bardziej korzystną przewagę ZSRR (11,3%) niż USA (10,6%).

x
x x

Wyniki badań z ostatnich trzech lat wskazują, że w ciągu ostatniego roku nastąpiła zasadnicza zmiana w społecznym odbiorze stosunków polsko-amerykańskich. Obecnie niemal powszechnie określa się je jako dobre i bardzo dobre. Zmienił się również stosunek Polaków do Stanów Zjednoczonych i prowadzonej przez nie polityki. Jest to kraj, który budzi nasze największe sympatie, coraz lepiej oceniamy jego działalność na arenie międzynarodowej. To najbardziej pożądanym partnerem gospodarczym dla Polski. Można zatem obecne nastroje społeczne określić jako zdecydowanie proamerykańskie.